

Tal vid f. d.
kontraktsprosten,
kyrkoherden i Lofö
församling, L. N.
0. And...

Norén, Elias,

8 Ea

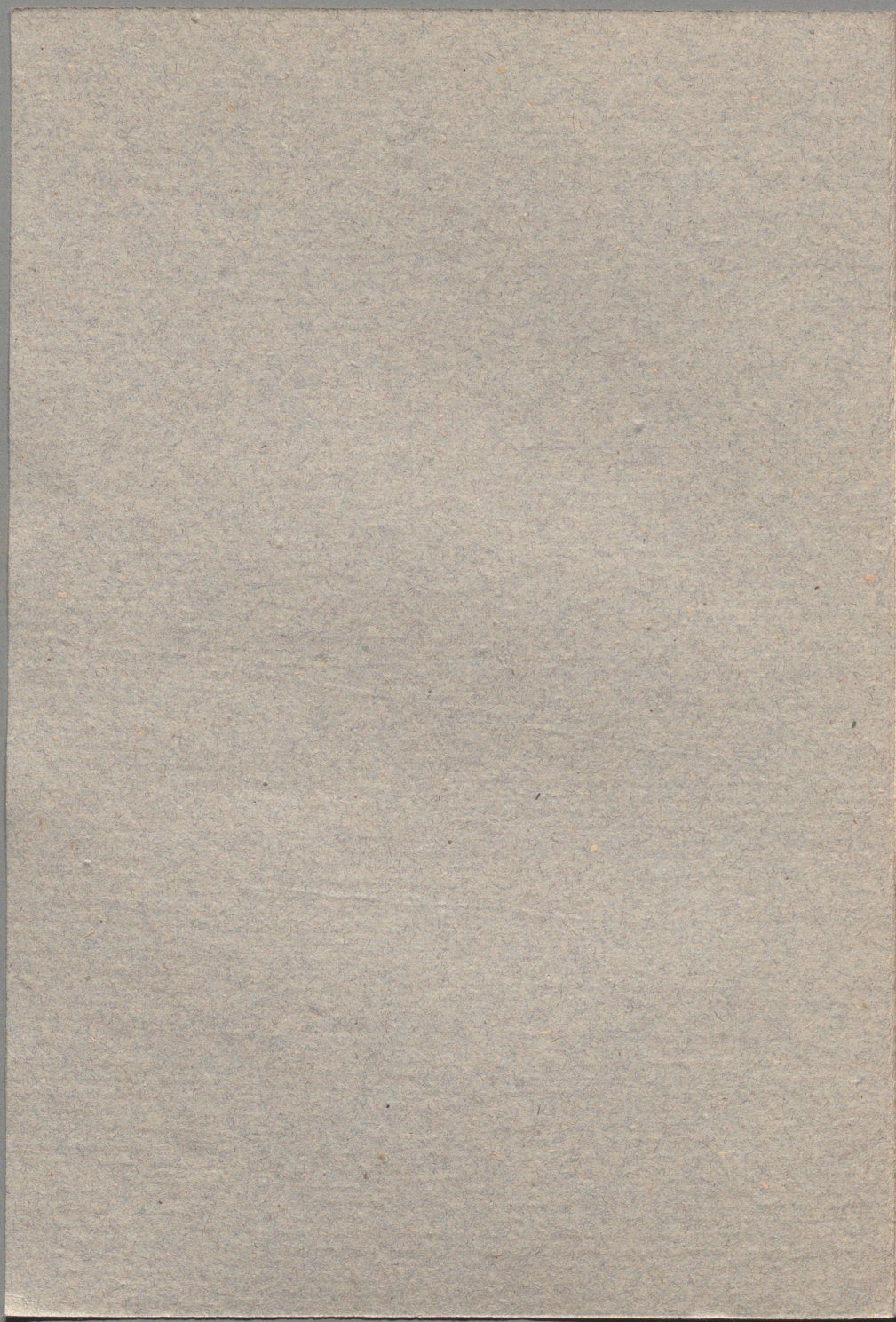

National Library
of Sweden

MELLANDER, ANDERS J:SON.

1889

Litpord.
Sj 1000,
o

TAL

VID

F. D. KONTRAKTSPROSTEN, KYRKOHERDEN

I LOFÖ FÖRSAMLING, L. N. O.

ANDERS JOHANSSON MELLANDERS

JORDFÄSTNING I LOFÖ KYRKA

DEN 8 MAJ 1889

AF

E. NORÉN

KOMMINISTER

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET

1889.

I Guds, Fadrens, Sonens och den Helige
Andes namn. Amen.

All jordens fröjd så snart försvinner;
All ära, vällust, rikedom,
Om jag ock dem med möda vinner,
Så lemna de dock själen tom.
Min Gud! jag finner blott i Dig
Den skatt som evigt hugnar mig.

Gif, att, om den blott angelägen,
Jag anse må allt timligt väl
Blott som en nödortf under vägen,
Blott som en pröfning för min själ,
Men i det goda, som jag gör,
En skatt, den jag ur tiden för!

Gif, att, i lif och död Dig egnad,
Till Dig i tro och kärlek böjd,
Jag må Dig älska, Gud, min hägnad,
Jag må Dig prisa, Gud, min fröjd,
Och finna än i *Dig min tröst*,
När hjertat brister i mitt bröst.

Liten och ond är min eländes tid. Herre! jag väntar efter din salighet.

Dessa ord talade patriarken Jakob, rörd af Guds Ande, det förra: »*liten och ond är min eländes tid*», då han, 130 år gammal, stod inför konungen i Egypten, det senare: »*Herre, jag väntar efter din salighet*», då han 147 år gammal, låg på dödsbädden, omgifven af sina tolf söner. Vi läsa dem i 1 Mos. 47: 9 och 49: 18.

Liten och ond är min eländes tid. Den gamle patriarken har med det ordet *eländes* eller främlingskaps tid bekänt sig vara en gäst och främling på jorden och gifvit tillkänna, att han sökte ett fädernesland, nämligen ett himmelskt (Ebr. 11: 14—16). Visserligen förde han ju, der han som herde bodde i tjäll och drog omkring med sina hjordar, äfven bokstafligen ett vandrings- och pilgrimslif. Flyktig för sin broders hat och hämdlystnad, bodde han 20 år i landet på andra sidan Euftrat, och måste sedan, luttrad genom de pröfningar och strider, som han både der och på återvägen till Kanaan hade att utstå, på ålderdomen med sina barn och hjordar draga ned till Egypten, hvarest Gud beredt plats för Israels tillväxt och fostran i enlighet med sina löften. Men det är dock ej blott med afseende på dessa enskilda vandringer till och från det jordiska fäderneslandet, som den gamle Jakob kallar sitt lif en eländes eller främlingskaps tid, utan det är med afseende på hela jordevandringen öfver hufvud äfven i löftets land, deri han bodde såsom uti ett främmande land, som han bekänner sin tid vara en främlingskapets tid. Han har betraktat *hela sitt lif* såsom en pilgrimsfärd med det himmelska fosterlandet såsom mål.

Och nu — äfven om vi, m. v., slippa att vandra från ett land till ett annat, utan under hela eller större

delen af vårt jordelif få blifva och bo i samma land och på samma ort, så är dock äfven vår jordevandring, om vi rätt betrakta den, en främlingskaps tid. Vi hafva ej här någon varaktig och förblifvande stad. Vi bo i tjäll, och, medan vi vandra här nere i den jordiska hyddan, sucka vi och äro betungade (2 Kor. 5: 4). Hos Fadren i himmelen, dit vår korsfäste, men uppståndne och förhärligade Frälsare gått att bereda oss rum, är vårt rätta hem. Guds osynliga rike, i tron anammadt och i hoppet förbidadt, är vårt rätta fädernesland. Men — för huru mången bland oss har väl detta Guds rike med dess eviga, oförgängliga skatter af nåd och sanning, af lif och frid, af salighet och härlighet i Jesus Kristus blifvit en tilldragande, uppåtlyftande och tillrättaförande trosverklighet? Huru mången bland oss vandrar väl sin bana genom verlden med den gamle patriarken Israels främlingssinne? Är icke för de fleste jorden det verkliga hemmet och Guds osynliga rike deremot ett främmande land, ett overkligt fjerran, sväfvande i molnen, ehuru det i sig sjelft dock är den rätta verkligheten och den stad, som har fasta grundvalar (Ebr. 11: 10)? Går icke lifvets hela ändamål för de fleste ut på att förvärfva och rikta sig, att vinna och njuta, att sälja och köpa, plantera och bygga, gifta sig och bortgiftas (Luk. 17: 25 f.)? Säger icke de flestas lif ibland oss: här på jorden — här är mitt rätta fädernesland och hem, här är den varaktiga staden, der jag vill och skall vara och vandra för beständigt —, ända tills dess att man väckes af den objudne gästen, af den bleke liemannen, som ropar: människa, beställ om ditt hus, ty du måste dö! Jo, tyvärr är det så, och särskildt i våra dagar, då man systematiskt arbetar på att rättfärdiga och förhärliga tidens köttsliga och verldsliga sträf-

vanden samt, om möjligt vore, slita evigheten och uppståndelsehoppet ur människors bröst, hotar detta jordvända, materialistiska, för himmelen främmande sinne både teoretiskt och praktiskt att taga öfverhand.

Men skall detta icke ske, utan evighetssinnet, himmelrikssinnet, främlingssinnet i världen rotfästa och utveckla sig uti oss, då måste å ena sidan och framför allt Guds i ordet gifna osvikliga löfte om ett verkligt, men osynligt himmelskt fädernesland af oss såsom af patriarken Jakob *i tron* fasthållas, och å andra sidan måste vi såsom han genom många trångsmål och lidanden på allvar lära känna fåfängligheten och tomheten af *denna* världens härlighet. Och just för att befordra vårt hjertas lösgörelse från världen och dess energiska omfattning i tron af evighetens lifsverld med dess medelpunkt Gud, den lefvande Gud, låter den trofaste Fadren i himmelen vår tid här på jorden blifva en liten och ond främlingsskapstid.

Liten är vår vandringstid, då den väl är fullbordad, vore den ock 130 år. Då, när den är förbi, visar det sig, att den går snart sin kos, liksom flöge vi bort, att den är såsom en sömn, att vi likna gräset, som bittida blomstrar och snart vissnar och på aftonen aflugget varder och förtorkas, att vi lykta våra år såsom en suck (Ps. 90). *Liten* är vår vandringstid ock i jemförelse med den långa evighet, som stundar. Men så kort än denna främlingsskapets tid är, så är den dock af oändlig vikt för evigheten, ty den korta tiden är såningstiden, men evigheten är skördetiden. Och hvad man här utsår, det måste man enligt gudomlig ordning der uppskära — sår man i köttet, skall man af köttet uppskära förgänglighet, men sår man i Anden, skall man af Anden uppskära evinnerligt lif (Gal. 6: 8; 2 Kor. 9: 6). — Skulle vi ej

derföre känna oss manade att bedja: Lär oss, o Herre! betänka, huru få våra dagar äro, att vi må undfå ett vist hjerta, lär oss att rätt bruka den korta nådetiden, sänings-tiden, lär oss att troget ockra med våra pund och ställa dem i Din och dermed i evighetens tjänst, att vi, när denna korta tid snart är förliden, må genom din allsmåktiga nåd uppskåra i en evig salighet utan återvändo!

Att med glädje i evighet uppskåra, det är hvad Herren unnar oss alla, men just därför låter han för hvarje främling och gäst i verlden såsom för patriarken Jakob vandrings-tiden blifva icke blott en kort, utan äfven en mer eller mindre ond tid, en tårarnes tid, en reningens och luttringens tid. Liten och *ond* är min eländes tid, bekände patriarken. *Denna* verldens härlighet, dess ära, lust och fröjd vill med sin bedårande trollmakt fjettra våra hjertan och i jordegruset neddraga den för himmelen skapade, för himmelen återlöste och till himmelen längtande anden. Men just på det vi ej skola fjettras i verldens band och bojer, dragas nedåt och omsider sänkas i en afgrund af förtappelse och qval, låter Gud i sin heliga kärlek och vishet ofta nog vår väg tillstängas med törne; just på det vi med våra begär måtte lösgöras från denna verlden, blifver denna korta vandrings-tid ofta nog en vedermödans tid. Vi få derunder på lidandets väg, i den onda dagen, lära känna, att verldens glädjebrunnar äro tomma på verkligt lefvande vatten, och att vi behöfva få dricka af Guds källa, som har vatten till fyllest, och hvars vatten förmår stilla vandrarens evighetstörst. Så blifver då lidandet ett medel i Guds hand att föra meniskan ut från verlden in i sig sjelf, lösa henne från verldsbannet och verldsberoendet och i henne bana väg för en djupare tillagnelse af nådelöftet om Guds rike i

och genom Kristus. Så måste den gamle Jakob, på hvilken utkorelsens nåd ända från begynnelsen hvilade (Rom. 9: 11—13), för att beredas till en grundlig hjertetilleg-nelse deraf och danas till en Guds människa, in i lidan-denans ugn, i luttringens eld, i korsets skola — ty endast på det sättet förverkligas utkorelsen —, och så kunde han då med fullaste sanning vid 130 års ålder inför konungen bekänna: »*liten och ond är min främlings-skaps tid.*»

Jag tror, m. v., att om den gamle käre vän, hvars stoft vi i dag viga icke blott åt förgängelsen, utan ock åt uppståndelsens hopp, kunde resa sig ur den svarta kistan och tala till oss, hans ord icke skulle klinga alldeles olika med patriarken Jakobs: »*liten och ond är min främlingsskaps tid*». — En främlingsskaps tid var den, ty jag hörde honom om aftonen mången gång i det stilla herdetjellet bekänna:

»Si jag en främling är och gäst,
Som icke här min boning fäst,
Men fristad i ditt hägn begär
Hvar gång en dagsled slutad är.»

En främlingsskaps tid var den, ty så bofast han än var ibland eder under de flydda 60 åren, så kände han sig dock, och det ju mer det led, såsom en främling, som söker ett fädernesland, och som trängtade efter bofasthet och frid i evighetens verld. — Liten var ock hans främ-lingsskaps tid, ehuru den gick öfver sex och åttio år, liten, nämligen från evighetens synpunkt, och ond jemväl, särskildt under de sista åren, full af mångfaldiga lidan-den, bitterheter och bedröfvelser till själ och kropp. Han

blef så genom Guds nåd tagen mera afsides från världen, utförd i ensamhetens och isoleringens öken, der han fick tillfälle att gå in i sig sjelf för att med blottadt, brutet och krossadt hjerta i tron söka nåd vid korsets fot. Han måste enligt Guds evigt beprisansvärda kärleksråd liksom den gamle patriarken Jakob in i bedröfvansens ugn, på det hans själ, lösgjord från världen, måtte kunna följa sin inneboende törst efter himmelen. Så blef då der i hans hjerta under den förkrossande känslan af synd och skröplighet en törst af det slag, som psalmisten uttalar i de välkända orden: såsom hjorten ropar efter friskt vatten, så ropar min själ Gud till Dig. Min själ törstar efter Gud, efter den lefvande Gud. När skall jag dertill komma att jag må se Guds ansigte (Ps. 42: 2—3). Och så, m. v., fast den gamle prostens vandrings tid särdeles på de sista åren var en bedröfvansens tid, en ond tid (jmf. Pred. 12), så var just denna onda tid en tid rik på utsägligt Guds förbarmande, ty det är förbarmande öfver allt förbarmande, när Gud genom lidandet och bedröfvelserna öppnar människohjertat till djupare mottaglighet för sin heliga nåd och himmelska kärlek. Och det är denna Guds och vår Herre Jesu Kristi trofasta kärlek, hvilken omfattar både lif och död, tid och evighet, som först och sist skall hafva lof, ära och pris, icke minst för de renande, luttrande lidanden, som han skickar för att derigenom bereda människan för den eviga glädjen. Uti dem uppenbarar sig nemligen särskildt Guds heliga kärlek, såsom skrifvet är: den Herren älskar den agar Han, men Han gisslar hvar och en son, som Han anammar (Ebr. 12: 6).

Den gamle patriarken Jakobs främlingssinne i verlden hade just under lidanden blifvit väckt och utbildadt,

och med allt djupare längtan och väntan sträckte sig så hans hjerta efter löftet om Kristi saliga tillkommelses dag. Särskildt på det sista under kampen mot den grymme fienden döden med hans stingande udd, synden, gaf sig denna hans längtan uttryck uti den korta, men ur hjerterdjupet framqvällande bönesucken: »*Herre, jag väntar efter din salighet.*» Han frågade i den stunden icke efter jord och verld, han begärde icke i den stunden en dryck ur dess fåfängliga glädjebrunnar, utan han frågade efter himmelen, han begärde en styrkedryck ur Guds lefvande vattukälla, ur den Elimsvåg, den Siloakälla i Kristi öppnade sida, som allena kan tillfredsställa själens evighetstörst.

Och han behöfde icke vänta förgäfves att få denna sin törst stillad, enär han sökte Honom, som gifver den som törstar af lifvets vattukälla för intet. Vi läsa i skriften om, huru Israel dog och vardt begrafven, men vi läsa ock om, att Gud kallar sig Abrahams Gud, Isaks Gud och *Jakobs* Gud, och Han är ej dödas, utan lefvandes Gud, ty Honom lefva alle. Vi läsa ock om, hvad Jesus sjelf säger, att många skola komma från östan och vestan och sitta till bords med Abraham, Isak och *Jakob* i Guds rike. Han är sålund, trots döden och grafven, genom Guds kraft lefvande vorden, den gamle pilgrimen, och har fått ingå i det land, hvarefter hans i döden slocknande öga såg, och åtnjuta den salighet, hvarefter hans själ i döds- och tåredalen sträckte sig.

Herre! jag väntar efter din salighet. En dylik suck hörde ock vi nyss ur dödsdalen från den gamle pilgrim, hvars stoft här hvilar, då han dagen före sin död under djupa lidanden uttalade sin evighetslängtan i de orden: »*Kom snart, Herre Jesu, med förlossningen! Kom snart! Kom snart, Herre Jesu!*» Denna själens djupa längtan föddes af och

under korset. Och Han, som hörde Jakobs suckar, Han, som, sjelf i korsets aldra djupaste qval, svarade den botfärdige röfvaren de trösterika orden: sannerligen säger jag dig, i dag skall du vara med mig i paradiset, han hade ock för en sådan suckan ur hjertegrunden i sitt ord förvarat det tröstliga svaret, hvilket ock sades till den döds-trötte vandraren: »*Si jag kommer snart. Amen.*» Men detta snart är ej detsamma som strax. Gud hör väl genast ett krossadt hjertas allvarliga suckan och gifver väl också genast svar derpå, men Han gifver derföre ej genast hvad hjertat begär, bl. a. derföre att man ej är skicklig och beredd att mottaga den ombedda gåfvan. Sådana stunder, då Gud synes dröja med hjälpen, äro mörka, bittra, själen med svärd genomträngande stunder, men de ingå såsom viktiga momenter i Guds heliga nådes- och kärlekshushållning med de sina (Ps. 13; 77) och blifva derför oändligt välsignelsebringande för det invärtes lifvet, der menniskan genom Guds nåd i tron håller ut (Ps. 97: 11; 112: 4; 126: 5; Mich. 7: 7 f.; Jer. klag. 3: 32). Salig den man, som tåligt lider frestelse, ty då han blifvit bepröfvad skall han få livvets krona, hvilken Gud har lofvat dem som älska honom (Jak. 1: 12). Den gamle Jakob måste ännu vänta på saligheten, sedan hans längtan derefter utgjutit sig i hans suck, och den botfärdiga röfvaren måste hänga på korset tre de aldra mörkaste timmar, sedan han undfått Herrens Jesu trösteliga försäkran. Så måste ock den gamle prosten under de svåraste plågor hålla ut i invärtes förbidan natten lång och vänta efter Herren, såsom väktaren efter morgonen (130 ps.). Vi fingo derigenom en erinran om konung Hiskia dödsnöd, som han sjelf så beskriver: »Jag lät såsom en trana och svala och kuttrade såsom en dufva —

mina ögon ville mig brista: Herre, jag lider nöd, lisa mig!» (Es. 38: 14). Hvad den gamle derunder kände, det vet allena Han, som ransakar hjertan och pröfvar njurar, men vi fingo dock en antydning derom genom morgonbetraktelsen för dagen: »Jag ropade till Herren i min ångest och han svarade mig. Jag ropade utur dödsrikets buk, och Du hörde min röst. Alla dina vågor och böljor gingo öfver mig. Då min själ öfvergaf sig, tänkte jag på Herren, och min bön kom till Dig i ditt heliga tempel» (Jon. 2: 3, 4, 8), liksom ock af den 14 psalmens sista ord, som lästes under nattens kamp: »Ack, att från Sion komme Israels frälsning! När Herren förlossar sitt fångna folk, då skall Jakob fröjda sig, då skall Israel vara glad.» — Och slutligen, sedan den lidandets bägare, som Herren i helig kärlek räckte honom, blifvit utdrucken, nalkades den väntade och efterlängtade Förlossaren, och under de kringståendes bön svingade sig den frigjorde anden i morgonvåken stilla upp i Försonarens sköte, dit han begärt att komma, och i det bristande, men klarande ögat spårades reflexen af evighetens frid. Om denna frid talade ock på ett särdeles skönt, om den bortgångnes sinnelag påminnande, sätt den till betraktelse i ordning föreliggande 15 Kon. Davids psalm: »Herre, hvem skall bo i din hydda? Hvem skall hafva sin boning på ditt heliga berg? Den som vandrar ostraffligt och gör hvad rätt är och talar sanning af hjertat; den som icke bär förtal på sin tunga, den som icke gör sin broder något ondt och icke drager smälek öfver sin nästa; den som aktar den förkastlige för intet, men ärar dem, som frukta Herren; den som icke bryter sin ed, om han ock svurit sig till skada; den som icke sätter sina penningar på ocker och icke tager mutor för att fälla den

oskyldige. Den som så gör, han skall icke vackla till evig tid.»

Så är då den gamle prostens advents- och främlingskaps tid slutad, och evighetens jubelår med hvila och frid i Herrens hydda och på Hans heliga berg har, såsom vi hoppas, för honom omsider brutit in.

Advent är slut. Hvad var din jordefärd
Om ej adventet för en himmelsk verld?
Lik strömmen, som till hafvet far,
En pilgrim är, som hastar snar
Med längtan genom öknens sand
Till målet, till det goda land.

Advent är slut. När gamle Simeon
I famnen slutit verdens tröst, Guds Son,
Hans längtan stillats, och i frid
Han lyktat jordelivets strid,
Hans hopp var tryggadt, grafven ljus,
Der bortom himmelskt Fadershus.

Advent är slut. I Jesu ljufva namn
Du sluten är intill Guds fadersfamn.
Andreas' längtan målet hann,
Då han Guds Lam, Messias, fann.
O, hvilken salighet att så
Omsider målet för adventet nå!

Ja, hans adventstid, hans främlingskaps tid, liten och ond, är slut, och, efter svår strid, den sabbatshvila fun-

nen, som står Guds folk tillbaka (Ebr. 4). Men vår advents- och främlingskaps tid, I medvandrare till evigheten, är ännu ej lyktad, vi äro ännu med hvarandra på vägen, och vår kamp förestår ännu. Så låtom oss då icke genom otro förspilla det löfte som är att inkomma i Guds hvila!

Advent är inne. Och dit Jakob såg,
 Då i visionens slummer sänkt han låg,
 Dit Moses ifrån Nebos höjd
 Klart skådade med helig fröjd,
 Dit skåde vi med stilla hopp,
 Tills evighetens dag går opp!

Må särskilt vi, som här med välsignelsens suckar följt den gamles stofthydda till dess sista hvilorum, också från honom mottaga en evighetens fridshelsning tillbaka. Han innesluter oss alla, såsom han på det sista sade, i *Jesu* famn, der den enda säkra hvilostaden är, han önskar oss alla nåd att väl kunna fullborda vår främlingskaps tid, att fatta målet för vår vandring, nämligen det himmelska fäderneslandet, rätt i sigte och att med tålmod och tro löpa i den kamp som oss förelagd är. Och lyssna vi med rätt allvar till den maning, som en sådan önskan innefattar, så skola vi, om vi ock här måste så med tårar, en gång med glädje uppskära, så skall för oss den bittra kalken här i tårarnes dal på sistone förvandlas i himmelskt glädjevin, och denna tidens vedermöda, som är kort, bytas i evig härlighet, när vår skröpliga lekamen varder förvandlad till likhet med Frälsarens, vår Herre Jesu, förklarade lekamen (Rom. 8: 18, 1 Kor. 9: 24, Fil. 3: 20—21, Ebr. 12: 1—2, 1 Joh. 3: 2).

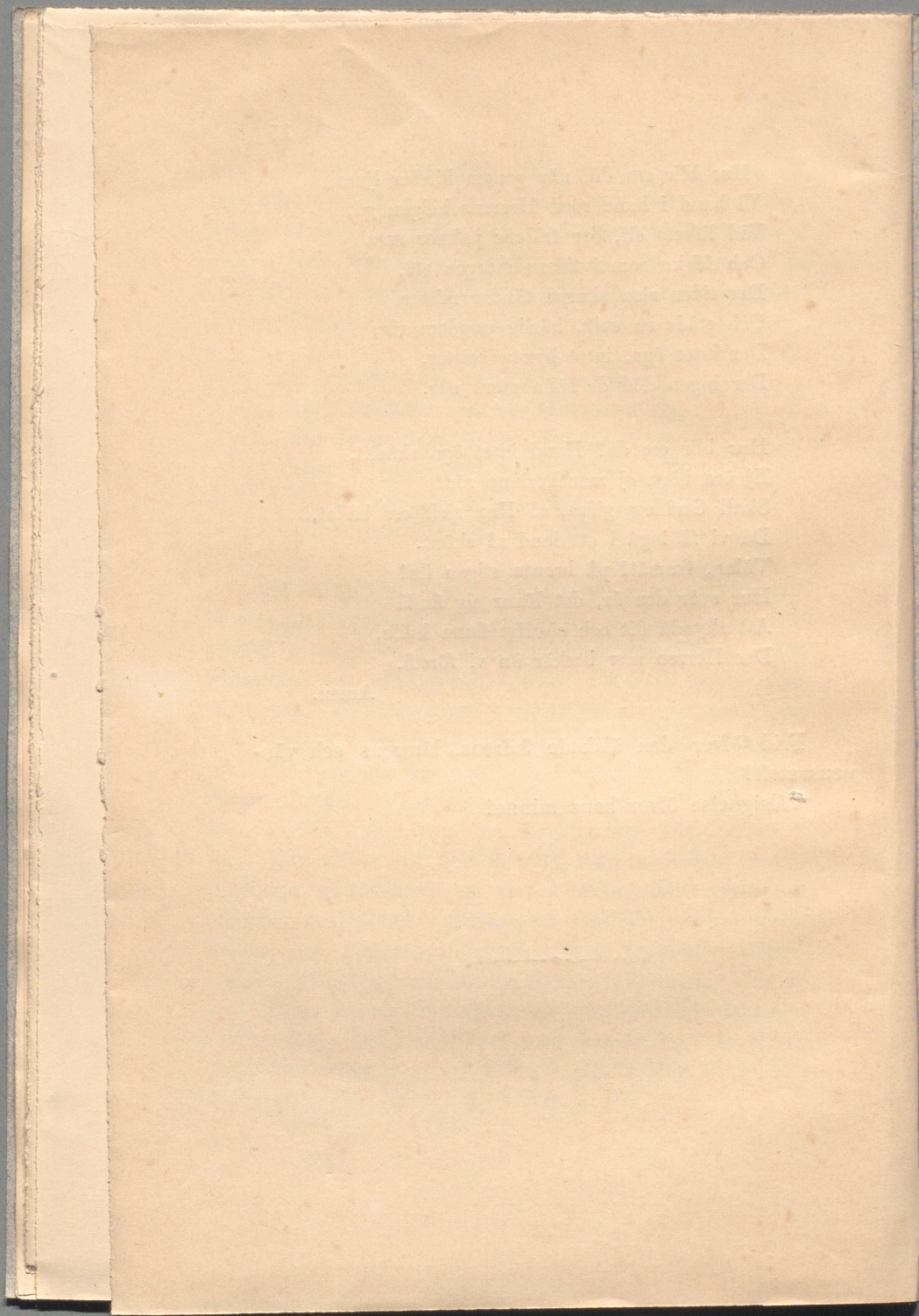
»Hur blir oss då, när genom himlar ljusa
 Vi hand i hand med Herrens helgon gå,
 Vid lifvets elf, der fridens palmer susa
 Och friska som i tidens morgon stå,
 Der tiden sina skarpa tänder mister
 Och städs en evig, härlig ungdom rår,
 Der intet öga, intet hjerta brister,
 Der ingen död de sälla mera når.

Hur blir oss då? Hvad intet öga skådat,
 Ej öra hört, ej menskosinne rönt
 Skall Gud oss gifva, så Han sjelf oss bådat,
 Då vi få ingå i ett land så skönt.
 Välan, framåt! på branta stigen ila!
 Hur svår den är, det lönar sig ändå
 Att skynda dit och slutligt finna hvila,
 Der Herren mer beskär än vi förstå.»

Amen.

Frid öfver den älskade fadrens, lärarens och vän-
 nens stoft!

Välsignelse öfver hans minne!

schreiner
group

1000000022318

LÄSESALSLÄN

Kungliga biblioteket

